

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

פְּרֻשֶׁת הַשָּׁבוּעַ קַרְחַ תשע"ט

מי היו הַפְּלִתי וְהַפְּלתי? עוד על שרות צבאי

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

(שמו"ב ח' יח, דבה"א י"ח יז, שמו"ב כ' כג)

הם נזכרים גם בהקשר של מרד אבשלום, כשדוד עזב את ירושלים יחד עם נאמניו: "וְכָל עֶבְדֵי עֲבָרִים עָלָה וְכָל הַפְּלִתי וְכָל הַגְּתִים שֶׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר בָּאוּ בְּרִגְלוֹ מִגַּת עֲבָרִים עַל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ" (שמו"ב ט"ו יח).

צריך לשים לב, שיחד עם נזכרים שש מאות הגתים שמפקדם היה אתי הגתי. פעם נוספת הם נזכרים בזמן מרד שבע בכרי. עמשא בן יתר לא הצליח לגייס את צבא דוד, לכן נאלץ דוד לשלוח את יחידות הגיבורים ובכללם את הַפְּלִתי וְהַפְּלתי (שם כ' ז), כדי לדכא את המרד.

גם בסוף ימי דוד כאשר היה צורך למשוך את שלמה, כדי לבטל את המלכת אדניה בן חגית, שלח דוד את האנשים הללו ללוות את משיחת בנה של בת שבע: "וַיֵּרֶד צְדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתַן הַנְּבִיא וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוֹיָדָע וְהַפְּלִתי וְהַפְּלתי וַיִּרְכְּבוּ אֶת שְׁלֹמֹה עַל פָּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּלְכוּ אִתּוֹ עַל גַּחֲזִין" (מל"א א' לח).

יונתן תרגם קְשֵׁתָא וְקַלְעֵא. בעקבותיו צעדו רש"י, רד"ק ור"י מטראני. לדבריהם מדובר ביחידת עלית צבאית, שהגנה על המלך והייתה צמודה אליו, נכונה לכל משימה. קבוצה זו של אנשים היו חיילים מצטיינים, שהתמחו בשימוש בקשת ובקלע. אומנם, לא ברור כל כך מה הקשר בין לשון הכתוב והמשמעות שיונתן נתן לה. ר"י קרא פירש: "שתי משפחות היו מישראל שהיו סרים אל משמעת המלך ורואים פניו תמיד". גם לפירוש זה אין קשר בין לשון הכתוב לפירוש. על דרך הדרש הסביר רש"י שהכוונה ל"אורים ותומים", דרש זה סותר את הפשוט. ר"י קרא הביא פירוש נוסף בכיוון שונה לחלוטין. וז"ל: "אך דומה שְׁפָרְתִי אומה אחת יש, והם "יושבי חבל הים", ונקראים "גוי כרתים" (צפניה ב' ה), ודומה שנטפלו עמו ונלוו אליו לשרתו. ודומה כשם שְׁפָרְתִי שם אומה, כך פְּלִתי שם אומה".

לדבריו, גדודים אלה שהיו נאמנים לדוד בכל מאודם, היו בני עמים אחרים (שאולי התגיירו) והושפעו עמוקות, עד כדי הערצה בלתי מסויגת לאישיותו של לדוד וערכיו. לדבריו, יתכן והם היו חלק מבני הפלישתים שדבקו בדוד עוד מזמן שירותו כמפקד בצבא אכיש, מלך גת. לפי זה, ברורה גם הסמיכות לשש מאות הגתים שהצטרפו אל דוד. אם אכן כרתי רומז לאי כרתים הוא כפתור, נציע גם על דרך האפשר כי פלתי (רומז לפלשת וגם לשפלת (איזור מגורי הפלשתים) וגם לפלט מלשון פליטה. שהרי הפלישתים מכונים שארית (הפליטה) פעמים מספר בתנ"ך.

(עיינו ירמיהו כ"ה ד-ה, שם מ"ז ה, עמוס א' ח ואולי גם צפניה ב' ט).

נסיים בפירוש הרלב"ג: "הם היו שתי משפחות בתכלית החכמה, ומהם היו סנהדרין, וידמה שהסנהדרין נקראו כך, כי הם כורתין הדין במה שיבא לפניהם, כי אחריהם אין ללכת לאחריים למעלה מהם. והם גם כן מבארים כל מה שיפלא למשפט, באיזה דבר שיהיה מדברי התורה, כמו שנתבאר בפירוש 'כי יפלא ממך דבר למשפט' " (דברים י"ז ח).
אם נצרף את שיטת יונתן וחשובי הראשונים, הרואה בכרתי ופלתי יחידת גיבורים ואת שיטת הרלב"ג, הרואה בהם גדולי תורה, נוכל להציע לשלב את שני הפירושים ולהסביר כי וְכָל הַפְּלִתי וְכָל הַפְּלתי הם אלה ששילבו לימוד ושאיפה לגדלות בתורה עם שירות צבאי משמעותי.

הבה נתפלל כי כל חלקי החברה בישראל, יראו בזכות שהיא חובה לגדול בתורה ולבא לעזרת השם בגיבורים, זכות כפולה ומכופלת שאין סתירה בין שני חלקיה.

לע"נ הרב אשר וסרטיל ז"ל נלביע ט' בכסלו תשע"ט	לע"נ הרב ישראל רוזן זצ"ל נלביע י"ג בחשוון תשע"ח	לע"נ ר' מאיר ז"ל בן יחזקאל שרגא ברכפלד	לע"נ מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב נלביע י' בתמוז תשע"ד	לע"נ הרב שלמה מרזל ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע י' באייר תשע"א
לע"נ מר שמואל שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע י"ז בסיוון תשע"ד	לע"נ הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע ט' בתשרי תשע"ו	לע"נ דוד צבי טרשנסקי ז"ל בנם של יצחק ונעמי הי"ו נלביע כ"ח באייר	לע"נ גב' אסתר שמש ע"ה נלביע כ' באב תשע"ז	לע"נ לע"נ אברהם קליין ז"ל, נלביע בליג בעומר תשע"ט לע"נ גב' לוריין הופמן ז"ל לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

הלכה פסוקה

תקצירים מתוך פסקי דין - רשת בתי הדין 'ארץ חמדה גזית'

עורך: הרב הדיין עקיבא כהנא, חוקר במכון משפט והלכה בישראל.

תביעת משרד שידוכים שלא עמד בהסכם

'ארץ חמדה גזית' רמת גן / סיון תשע"ח / תיק 78024

דיינים: הרב אהרון כ"ץ

פסק הדין: על משרד השידוכים להציע לפחות עוד שלוש הצעות תמורת הכסף ששולם.

המקרה בקצרה:

התובע חתם על חוזה עם משרד שידוכים עבורו, הוא הסביר לבעל המשרד (הנתבע) את דרישותיו, ושילם במעמד החתימה 7,000 ₪. ההתנייה שהיתה בחוזה, שלא תהיה באפשרות התובע לדרוש את הכסף בחזרה, נמחקה על ידי הצדדים. כמו כן הצדדים הוסיפו בכתב יד שאם התובע ירגיש מרומה בתוך שנה מהחתימה, החברה תסכים להתדיין בדין תורה. הוצעו לתובע 13 הצעות, חלקן לא התאימו לו, וחלקן נדחו מסיבות שונות, או שהנשים סירבו להצעה. התובע טוען שדמי השדכנות מופרזים, ובנוסף טען שהוצעו מעט מדי הצעות, ורק אחת מהן הגיעה לכלל פגישה. לטענתו, רוב ההצעות לא היו מתאימות, וחלק מהנשים לא ידעו שמסרו את הפרטים שלהם. התובע תובע את הכסף בחזרה, בצירוף 2,000 ₪ על ביטול זמנו. לטענת הנתבע הוא עמד בהתחייבותו, הוצעו לתובע מעל 36 הצעות, ולא היתה שום התחייבות למספר פגישות מסויים.

נימוקים בקצרה:

א. האם הנתבע עמד בהתחייבותו?

על פי החוזה שבין הצדדים מצד אחד הנתבע התחייב לבנות במהלך שנה מאגר של בחורות פוטנציאליות שיוכלו להתאים לתובע, ומצד שני נכתב שהתובע לא יוכל לדרוש תוצאות ממשיות. לפי הבנת בית הדין פרשנות החוזה היא שעל הנתבע להציע לתובע הצעות שיתאימו לדרישותיו כפי שפורטו בפגישה הראשונה. כיון שהנתבע הציע כ-40 הצעות, קשה לומר שהוא לא עמד בהתחייבותו, גם אם לא כולן התאימו באופן מדויק לדרישות התובע. זאת, משום שבשידוכים ידוע מראש חלק מההצעות לא יתאימו באופן מלא לדרישות.

אשר על כן, הטענה שהנתבע לא עמד בהתחייבותו – נדחתה.

ב. טענה לדמי שדכנות מופרזים

התובע טען לדמי שדכנות מופרזים, טענה זו נדונה כבר בפס"ד מס' 73064. שם נכתב שאמנם מהר"ם מרוטנברג פסק שאדם שהבטיח לשדכן שכר מופרז אינו חייב לשלם אותו וכך פסקו שו"ע ורמ"א (ח"מ רסד, ז). אלא שבנידון זה יש לדחות את הטענה מכמה סיבות: 1. נכתב בשו"ע (שם) שאם הכסף כבר שולם לא ניתן לתבוע את השבתו, משום שהתשלום מהווה הסכמה לתמורה שסוכמה. 2. במקרה שלנו אין לשדכנות שכר ידוע וקבוע, ולכן יש לשלם את מה שסוכם (ש"ך) 3. דעת קצות החושן שבשדכנות יש לשלם את מה שסוכם, כיוון שיש הוצאות לשדכן. לפיכך, הטענה שדמי השדכנות היו מופרזים – נדחתה.

ג. הכרעה בדרך פשרה

למרות האמור לעיל, כיון שרק הצעות בודדות הבשילו לקראת מפגש, מטעם פשרה, מחייב בית הדין את הנתבע להציע עוד שלוש הצעות שיגיעו לפגישות ללא תשלום נוסף.

למעבר לפסק הדין המלא

לע"י שלמה דוד בן זלמן ושרה אבנית ז"ל נלב"ע סיון תשע"ט	לע"י רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג	לע"י חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלב"ע ז' בתשרי תשע"ח	לע"י סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלב"ע כ"ד בחשוון תשע"ח
--	---	--	--

לע"י הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן, יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה" הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח ובירור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד. זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה

Buenos Aires, Argentina

בואנוס איירס, ארגנטינה

תשרי, ה'תשנ"ו

השתתפות הרב בתפילת שחרית לאחר זמנה

שאלה

בקהילה האשכנזית בעירנו נהוג מימים ימימה להתחיל את התפילה מאוחר מאוד בכל שבת בבוקר. בקיץ משמעות הענין היא שהתפילה מתחילה לאחר סוף זמן תפילת שחרית. חלק מן הקהילה האשכנזית פורש באותה תקופה ועובר להתפלל עם הקהילה הספרדית.

נסיונות להדבר עם הציבור נתקלו בהתנגדות בטענות כי זהו מנהג ותיק מאז יסוד הקהילה, גם כן הם מגיעים מאוד מאוחר ועוד שברוב העולם לטענתם לא מקפידים על "מנהג חסידים" להתפלל בזמן.

א. האם הם צודקים בטענותיהם?

ב. האם עלי להתפלל ביחידות, בזמן?

ג. האם עלי להתפלל עם הקהילה הספרדית? צעד זה עלול לעורר התנגדות חריפה בין חברי קהילתי.

תשובה

כדי למלא את תפקידך כרב בלי לפגוע בהלכה שיש להתפלל תפילה בזמנה¹, עצתנו לך היא שתתפלל שחרית עם המניין הספרדי, ולאחר חזרת הש"ץ² תעבור אל בית-הכנסת האשכנזי, תשהה עמם בזמן התפילה ותבצע את תפקידך. אם בלתי-אפשרי לנהוג כך, התפלל ביחידות תפילת ותיקין³ תגיע לבית-הכנסת האשכנזי עם התחלת התפילה שם, וכנ"ל. ודאי שיש להשתדל שלא לפגוע בציבור ולא להדגיש את העובדה שכבר התפללת קודם לכן. קריאת-התורה תשמע עם המניין האשכנזי, כרגיל, והוא הדין, כמובן, באשר לתפילת מוסף, שאותה תתפלל עם בני קהילתך.

¹ אנו מניחים שהתפילה בבית-הכנסת האשכנזי היא אחרי הזמן גם לשיטת הגר"א. ובשולי הדברים נוסף שבאופן כללי אף מי שנהג להחמיר בזמן תפילה לפי שיטת "מגן אברהם", אין ספק שתפילה בציבור עדיפה, ויתפלל בציבור על-פי זמני הגר"א - שו"ת "מנחת יצחק" (ח"ג סי' עא).

² כי חזרת הש"ץ היא עיקר התפילה בציבור, לדעת כמה פוסקים. עיין "ליקוטי שו"ת חתם סופר" (ג). וכן "ליקוטי יוסף" (הלכות תפילה ט).

³ עיין "ליקוטי יוסף" (הלכות תפילה ד) וכן "תפילה כהלכתה" (פרק ג סעיף לג) שיש שיטות, לפיהן תמיד עדיפה תפילת ותיקין על תפילה בציבור.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנריך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

חברי הועדה המייעצת:
הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן

חדש – "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפיה למשיח שנשבר ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפגיע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעזיזה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו. בבואו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

מתפללים לרפואתם השלימה של:		
יהודה בן חיה אסתר	דוד חיים בן רסה Rassa	יוסף בן רחל חיללי
נתנאל בן שרה זהבה	יוסף בן סרח	נעמי בת אסתר
רבקה רינה בת גרונה נתנה	ברכה בת מרים רחל	איילת חן בת שולמית
ניר רפאל בן רחל ברכה	יצחק אייזיק בן חיה אסתר	יאיר מנחם בן יהודית חנה
רפאל ישי בן צפורה פייגא	רועי משה אלחנן בן ג'ינה דְּבָה	דוד חיים בן סרח
מאירה בת אסתר	ליליאן בת פורטונה	רוחמה בת שושנה
בתוך שאר חולי עם ישראל		